

CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH CHẨN ĐOÁN NGHIỆN CHẤT DẠNG THUỐC PHIỆN

1. Khái niệm chất dạng thuốc phiện (CDTP): là những chất có đặc điểm dược lý tương tự thuốc phiện bao gồm các chất sau: thuốc phiện, morphine, heroin, codeine, pethidine, buprenorphine, methadone...

2. Tiêu chuẩn chẩn đoán nghiện CDTP theo bảng phân loại bệnh quốc tế lần thứ 10 (ICD10) của Tổ chức y tế thế giới năm 1992.

- * Chỉ chẩn đoán xác định nghiện CDTP khi có tối thiểu 3 trong 6 tiêu chuẩn sau đây đã được trải nghiệm hay biểu lộ vào một thời điểm trong vòng một năm trở lại đây.

- a. Thèm muốn mãnh liệt hoặc cảm thấy buộc phải sử dụng CDTP.
- b. Khó khăn trong việc kiểm tra thói quen sử dụng CDTP như thời gian bắt đầu, kết thúc hoặc liều lượng sử dụng.
- c. Xuất hiện hội chứng cai CDTP khi ngừng hoặc giảm đáng kể liều lượng CDTP đang sử dụng hoặc phải dùng lại CDTP để làm giảm nhẹ triệu chứng hoặc làm mất hội chứng cai CDTP.
- d. Có khuynh hướng tăng liều để chấm dứt hậu quả do liều thấp gây ra.
- e. Sao lãng các thú vui, sở thích, công việc trước đây bằng việc tìm kiếm và sử dụng CDTP
- g. Tiếp tục sử dụng CDTP mặc dù biết rõ tác hại, thậm chí đã có bằng chứng rõ ràng về tác hại của CDTP đối với bản thân, gia đình và xã hội.

3. Tiêu chuẩn chẩn đoán hội chứng cai CDTP theo ICD 10. phải có ít nhất 3/12 triệu:

(1) Thèm muốn sử dụng CDTP

(2) Ngạt mũi hoặc hắt hơi

(3) Chảy nước mắt

(4) Đau cơ hoặc chuột rút

(5) Co cứng bụng

(6) Buồn nôn hoặc nôn

(7) Tiêu chảy

(8) Giãn đồng tử

(9) Nổi da gà hoặc ớn lạnh

(10) Mạch nhanh, HA tăng

(11) Ngáp.

(12) Mất ngủ

4. Trong công tác giám định y khoa hay pháp y: việc xác định một người có nghiện *CDTP* hay không sẽ gặp phải một số khó khăn khi chỉ dựa vào tiêu chuẩn chẩn đoán lâm sàng nêu trên do thiếu thông tin khách quan. Vì vậy để xác định được nhanh chóng và chính xác chúng ta nên tiến hành các bước hướng dẫn sau đây

Lưu ý: những người có chỉ định điều trị giảm đau bằng *CDTP* của bác sĩ được phép kê đơn thuốc gây nghiện không nằm trong yêu cầu giám định này. Họ cần đưa ra bằng chứng về sự cho phép này.

4.1. Bước 1: lấy mẫu nước tiểu dưới sự giám sát chặt chẽ của nhân viên (tránh việc đánh tráo mẫu nước tiểu).

4.2. Bước 2: xét nghiệm mẫu nước tiểu đã thu được bằng test nhanh để sàng lọc.

Lưu ý: phải dùng các test nhanh phát hiện *CDTP* trong nước tiểu có độ tin cậy như còn hạn sử dụng, được bảo quản tốt, không cho phản ứng chéo với các chất không phải *CDTP* (tiêu chí này nhà sản xuất buộc phải ghi trên bao bì của sản phẩm), đã được kiểm định và cấp phép của cơ quan có thẩm quyền của Bộ Y Tế. Đọc kết quả theo chỉ dẫn riêng của mỗi loại test được đính kèm theo.

4.3. Bước 3: Đánh giá kết quả xét nghiệm

4.3.1. Xét nghiệm âm tính: chứng tỏ trong cơ thể dương sự không có **CDTP**.

- Đối chiếu với tiêu chuẩn chẩn đoán nghiện **CDTP**, nếu (-). *Kết luận không nghiện CDTP*
- Đối với tiêu chuẩn chẩn đoán nghiện **CDTP** , nếu (+) và nghi ngờ xét nghiệm âm tính giả cần tiến hành làm test **Naloxone**.

4.3.2. Xét nghiệm dương tính: chứng tỏ trong cơ thể dương sự có **CDTP**

- Để khẳng định có nghiện **CDTP** hay không phải tiến hành làm test **Naloxone**. Nếu (+), *kết luận nghiện CDTP* . Nếu (-), *kết luận không nghiện CDTP*.

4.4. Bước 4: *Làm Test Naloxone*

- Tiến hành làm test như sau: tiêm tĩnh mạch 0,2 mg naloxone chlohydrate và theo dõi sau 2 -3 phút, nếu có hội chứng cai Test Naloxone dương tính.
- Nếu sau 2-3 phút không có hội chứng cai, tiêm tiếp 0,6 mg và theo dõi tiếp trong 30 phút, nếu có hội chứng cai, Test Naloxone dương tính.
- Nếu sau 30 phút không có hội chứng cai và nếu vẫn còn nghi ngờ có thể tiêm tiếp 1,6 mg 1,6 mg Naloxone chlohydrate, nếu vẫn không có hội chứng cai *CDTP sau 30 phút có thể khẳng định bệnh nhân không nghiện CDTP.*
- **Biểu hiện của hội chứng cai CDTP : xem silde 4 phần trước.**